

**HIGIENSKA PRIPOROČILA ZA VRTCE ZA
PREPREČEVANJE ŠIRJENJA SARS-CoV-2
PRIPOROČILA ZA OBDOBJE, KO SE V DRŽAVI POJAVLJAJO
POSAMIČNI PRIMERI COVID-19**

VSEBINA

UVOD	3
ZDRAVSTVENE OMEJITVE	5
ZDRAVSTVENE OMEJITVE	5
SPREMLJANJE ZDRAVSTVENEGA STANJA	6
ZMANJŠEVANJE ŠTEVILA STIKOV MED OSEBAMI	7
PRVI PRIHOD V VRTEC.....	7
UKREPI	7
MOŽNOST IZVAJANJA UKREPOV V VRTCU.....	8
PRIPOROČILA ZA ZAPOSLENE	10
OSEBNA VAROVALNA OPREMA	10
PRIHOD V VRTEC in ODHOD IZ VRTCA	11
BIVANJE V IGRALNICI	11
IGRANJE NA PROSTEM.....	12
IGRALA	12
FIZIČNI STIKI	13
IGRAČE IN DUDE	13
KUHINJA IN PREHRANA	13
PREVIJANJE	14
SANITARIJE.....	15
ČIŠČENJE IN ZRAČENJE PROSTOROV.....	15
OBRAVNAVA PRIMERA S SUMOM NA COVID-19 V VRTCU	15
GRADIVA NA SPLETNI STRANI NIJZ	16
VIRI.....	17
PRILOGA 1: SKLEP RSK ZA PEDIATRIJO.....	19
PRILOGA 2: SKLEP RSK ZA MEDICINO DELA	20
PRILOGA 3: Izjava staršev pred vstopom otroka v vrtec.....	21

UVOD

Pojav novega koronavirusa pomeni dodatno tveganje v življenju in potrebo po spremembi obnašanja ter prilagoditvah.

Na osnovi stališča strokovne posvetovalne skupine pri Ministrstvu za zdravje je bilo 27.5.2020 ugotovljeno, da je epidemiološka situacija ugodna in je možno nadaljnje sproščanje ukrepov na področju predšolskega varstva. Ocenjeno je bilo, da je možno nadaljnje postopno odpiranje ob vzdrževanju določenih ukrepov in skrbnem spremljanju stanja. V tej fazi odprtja vrtcev bo tveganje za širjenje COVID-19 višje kot v prejšnji fazi, ko so bili v vrtcih otroci v manjših učnih skupinah. Manjša kot je skupina otrok, manjše kot je število oseb na površino igralnice, večja kot je razdalja med otroki, manjša je možnost prenosa virusa.

Tveganje je odvisno od izvajanja ukrepov in epidemiološke situacije. Kljub izvajanju vseh ukrepov se lahko še vedno pojavijo primeri COVID-19 in druge okužbe. Z odstopanjem od ukrepov, se tveganje za prenos okužbe SARS CoV-2 zvišuje.

Novi koronavirus ostaja med nami, čeprav se epidemiološke razmere v evropskih državah umirjajo. V vrtech priporočamo dosledno izvajanje ukrepov, da varujemo svoje zdravje in zdravje svojih bližnjih in oseb, ki so nam zaupane v varstvo in izobraževanje. Tako bomo lahko premostili čas do takrat, ko bo na voljo cepivo oz. učinkovita zdravila. Gre za povsem nov virus s še ne dovolj raziskanimi značilnostmi prenosa in učinki, ki se morebiti razlikujejo med starostnimi ali prebivalstvenimi skupinami, zato sta nujna previdnost in doslednost.

To je posebej pomembno tudi zato, ker so ponekod v drugih državah razmere slabše in obstaja realna nevarnost novih vnosov okužbe v Slovenijo. Ti se lahko pokažejo kot ugotovljeni posamezni primeri COVID-19, lokalni izbruhi ali možen drugi val epidemije v večjih razsežnostih.

Osnovno vodilo ostaja, da pridejo v vrtec samo zdravi otroci oz. zaposleni. Pomembno je, da so starši in zaposleni seznanjeni s simptomi in znaki bolezni COVID-19 in ob pojavu simptomov in znakov pravilno ukrepajo.

V vrtcih je zaradi manjših sposobnosti majhnih otrok za razumevanje situacije in ustrezno obnašanje izvajanje nekaterih ukrepov oteženo ali onemogočeno. Ukrepe izvajamo v obsegu, kolikor je to možno in izvedljivo zaradi narave dela in sposobnosti dojetanja otrok.

Higiena kihanja in kašlja ter vzdrževanje primerne razdalje sta ključnega pomena za omejevanje širjenja virusa in drugih mikroorganizmov s kapljicami, medtem ko je higiena rok in zlasti izogibanje dotikanju obraza z nečistimi rokami pomembna za preprečevanje posrednega stika z mikroorganizmi. Povečana fizična razdalja med ljudmi zmanjšuje možnost okužbe, še preden se pri okuženem pojavijo znaki in simptomi bolezni.

Z organizacijskimi ukrepi dosegamo manjše število stikov med otroki in med zaposlenimi. Tako je pomembno izvajati priporočene ukrepe glede prihoda v vrtec, vstopanja v vrtec in gibanja po vrtcu, ureditve igralnic z razporeditvijo ležalnikov na razdalji, da je skupina otrok skupaj cel dan in ni mešanja otrok zjutraj in popoldan, da se vzgojne skupine ne srečujejo oz. mešajo na hodnikih, na igriščih, s čimer dosegamo manjše število stikov.

Kljub izvajanju vseh ukrepov se lahko še vedno pojavijo primeri COVID-19 in druge okužbe. Potrebno se je zavedati, da manj izvajanja ukrepov pomeni manjšo varnost.

Še posebej so po dosedanjem spoznanjih ogroženi starejši in osebe z nekaterimi boleznimi.

Potrebno se je zavedati, da manj izvajanja ukrepov pomeni manjšo varnost.

Pri odpiranju vrtcev se torej odločamo za številne koristi, ki jih prinašajo vrtci otrokom in zaposlenim staršem, odločamo pa se tudi za večje tveganje za prenos bolezni. Da bi kar najbolj zmanjšali to tveganje, svetujemo nabor ukrepov, za katere so se v času popuščanja ukrepov odločile tudi druge države.

Pri popuščanju ukrepov je, kakor opozarjata Evropska komisija in SZO, svetovana postopnost popuščanja.

Priporočila se bodo spreminjala skladno z epidemiološko sliko in novimi spoznanji o širjenju okužbe s SARS-CoV-2 in o bolezni COVID-19.

ZDRAVSTVENE OMEJITVE

ZDRAVSTVENE OMEJITVE

Razširjeni strokovni kolegij (RSK) za pediatrijo je posodobil zdravstvene omejitve za otroke za vrnitev v vrtec ob ponovnem odprtju (Priloga 1). V sklepu RSK za pediatrijo je navedeno naj imajo kronično bolni otroci s potencialno večjim tveganjem za težji potek COVID-19 opravljeno pred vstopom v vrtec individualno oceno tveganja. Oceno opravi izbrani pediater po posvetu z lečečim subspecialistom in družino.

RSK svetuje naj sorojenci in starši tistih otrok z večjim tveganjem, vključno z otroki, ki bodo prejeli potrdilo, gredo lahko v vrtec/šolo oz. službo, vendar morajo biti posebej pozorni na simptome in strogo upoštevati vsa navodila za preprečevanje okužbe. Iz tega sledi:

- Otroci z zdravstvenimi omejitvami naj imajo opravljeno individualno oceno tveganja. Oceno opravi izbrani pediater ali lečeči subspecialist po posvetu z družino. Ocena temelji na trenutnem stanju aktivnosti bolezni, terapiji, dodatnih faktorjih tveganja in lokalni epidemiološki situaciji. Če lečeči specialist oceni, da ne obstaja dodatno tveganje za COVID-19, gre otrok lahko v vrtec.
- Sorojenci otroka z zdravstvenimi omejitvami lahko grejo v vrtec/šolo, vendar morajo biti posebej pozorni na simptome in strogo upoštevati vsa navodila za preprečevanje okužbe.
- Starši otroka z zdravstvenimi omejitvami, lahko gredo v službo, vendar morajo biti posebej pozorni na simptome in strogo upoštevati vsa navodila za preprečevanje okužbe

Razširjeni strokovni kolegij (RSK) za medicino dela, prometa in športa je opredelil zdravstvene omejitve za zaposlene v vrtcu za vrnitev na delovno mesto ob ponovnem odprtju (Priloga 2). V primeru, da je v družini, v istem gospodinjstvu drug otrok, mladostnik ali odrasla oseba, ki ima zdravstvene omejitve, odsvetujemo vrnitev v vrtec. O umiku z delovnega mesta zaradi zdravstvenih razlogov odloča zdravnik - specialist medicine dela, prometa in športa, ki presoja individualno in so mu predlagane bolezni le smernice pri delu.

V vrtec naj prihajajo le zdravi otroci in osebje. Starši morajo biti hkrati seznanjeni, da je ob odprtju vrtca za vse otroke tveganje za prenos okužbe z virusom SARS-CoV-2 večje. Temu ustrezno naj skušajo zaščititi svoje morebitne starejše ali imunsko oslabele sorodnike oziroma osebe, ki so jim blizu – kontakt z njimi naj bo le na zadostni razdalji in z uporabo maske.

SPREMLJANJE ZDRAVSTVENEGA STANJA

Pouk naj obiskujejo le zdravi otroci in vzgojitelji (brez znakov akutne okužbe dihal).

Ob ponovnem vstopu v vrtec naj otroci prinesejo podpisano izjavo staršev Izjava staršev pred vstopom otroka v vrtec ob sproščanju ukrepov za zajezitev širjenja COVID-19 (Priloga 3).

Osnovne informacije o COVID-19

Okužba z virusom SARS-CoV-2 lahko povzroči koronavirusno bolezen 2019 oz. COVID-19. Inkubacijska doba (čas med okužbo in pojavom bolezni) je lahko do 14 dni, povprečno približno 6 dni. Bolezen se najpogosteje kaže z znaki/simptomi okužbe dihal, to je s slabim počutjem, utrujenostjo, nahodom, vročino, kašljem in pri težjih oblikah z občutkom pomanjkanja zraka. Pri približno 80% okuženih bolezen poteka v lažji obliki. Pri otrocih je potek bolezni praviloma lažji, tveganje za težek potek in zaplete pa se poveča pri starejših (zlasti starejših od 60 let) in osebah s pridruženimi boleznimi, kot so srčno-žilne bolezni, bolezen pljuč, jeter, ledvic, sladkorna bolezen, imunske pomanjkljivosti ipd. Za težji potek bolezni je značilna pljučnica. Za potrditev ali izključitev okužbe s SARS-CoV-2 je potrebno mikrobiološko testiranje. Okužba s SARS-CoV-2 se med ljudmi prenaša kapljično, z izločki dihal. Za prenos potreben tesnejši stik z bolnikom (razdalja do bolnika manj kot 1,5 m). Okužba je možna tudi ob stiku s površinami, onesnaženimi z izločki dihal. Za preprečevanje okužbe je tako najpomembnejša dosledna higiena rok in kašlja. Podrobna navodila za preprečevanje okužbe in več informacij na spletni strani Nacionalnega inštituta za javno zdravje: <https://www.nijz.si/sl/koronavirus-2019-ncov>

Če otrok zboli z zgoraj navedenimi znaki/simptomi ali bo potrjena okužba s SARS-CoV-2 pri osebi, ki z otrokom biva v istem gospodinjstvu (najpogosteje družinski član), naj ostane doma in omeji stike z drugimi ljudmi. Če je otrok bolan, za nadaljnja navodila pokličite otrokovega izbranega ali dežurnega zdravnika. V primeru potrjene okužbe v družini ali drugega tesnega stika z okuženo osebo boste nadaljnja navodila prejeli od epidemiološke službe.

Priporočamo vam, da otrok omeji stike s starejšimi, npr. s starimi starši in osebami s pridruženimi kroničnimi boleznimi ali imunskimi pomanjkljivostmi, saj so le-ti bolj ogroženi za težji potek bolezni. Druženje namreč povečuje tveganje za okužbo.

Tudi zaposleni v vrtcu naj spremlja svoje zdravstveno stanje in v primeru, da zboli z zgoraj navedenimi znaki/simptomi ali če bo potrjena okužba s SARS-CoV-2 pri osebi, ki biva v istem gospodinjstvu, naj ostane doma in omeji stike z drugimi ljudmi. Za nadaljnja navodila naj kontaktira izbranega osebnega ali dežurnega zdravnika. V primeru potrjene okužbe v družini ali drugega tesnega stika z okuženo osebo bo zaposleni nadaljnja navodila prejel od epidemiološke službe.

ZMANJŠEVANJE ŠTEVILA STIKOV MED OSEBAMI

Preprečevanje širjenja okužbe dosegamo z zmanjševanjem števila stikov med osebami in z doslednim izvajanjem higienskih ukrepov. K temu pripomore manjše število oseb v skupini. Manjša kot je skupina otrok, manjše kot je število oseb na površino igralnice, večja kot je razdalja med otroki, manjša je možnost prenosa virusa.

Priporočamo, da se v vrtcu oblikujejo manjše vzgojne skupine. V kolikor je organizacijsko možno, bi za prvo starostno skupino priporočali do 8 otrok in za drugo starostno skupino do 10 otrok. **V kolikor so v eni igralnici vsi otroci iz vzgojne skupine, se je treba zavedati in sprejeti, da je tveganje širjenja okužbe večje.**

PRVI PRIHOD V VRTEC

Starši morajo vodstvu vrtca sporočiti, da bodo otroka ponovno pripeljali v vrtec pred ponovnim prihodom otroka v vrtec. Ob prihodu otroka prinesejo podpisano izjavo (Priloga 3). Starši naj spremljajo zdravstveno stanje otroka in v primeru, da zboli, obvestijo vrtec in otroka ne pripeljejo v vrtec.

UKREPI

Ker se zavedamo, da zaradi razvojnih zakonitosti in specifik del z otroki vzgojitelji in otroci ne morejo izvajati vseh možnih ukrepov, smo jih po vzgledu drugih držav skušali prilagoditi ali dodati druge ukrepe oziroma prilagoditve, ki preprečujejo okužbo in so izvedljivi v vrtcu.

Pri odpiranju vrtca se torej odločamo za številne koristi, ki jih prinašajo vrtci otrokom in zaposlenim staršem, vendar pa se odločamo tudi za večje tveganje za prenos bolezni. Da bi kar najbolj zmanjšali to tveganje, priporočamo nabor ukrepov, za katere so se v času popuščanja ukrepov odločile tudi druge države.

Vsekakor je, kakor opozarjata Evropska komisija in SZO, pri popuščanju ukrepov na mestu postopnost popuščanja.

Za zaščito tako osebja kot otrok pred okužbo s SARS-CoV-2 je potrebno, da **v vrtec prihajajo le zdravi otroci in osebje**, potrebno je tudi izvajanje **splošnih higienskih in ostalih ukrepov**:

- Redno in temeljito umivanje rok z milom in vodo.
- V primeru, da voda in milo nista dostopna, si roke razkužimo z namenskim razkužilom za roke. Vsebnost alkohola v razkužilu za roke naj bo 60 do 80 %. Razkužilo za roke je namenjeno samo zunanji uporabi. Sredstva za čiščenje/razkuževanje površin niso namenjena čiščenju/razkuževanju kože.

- Umivanje ali razkuževanje rok je potrebno pred jedjo, po jedi, po prihodu iz stranišča, ali pred in po menjavi plenice, po prihodu iz sprehoda oz. igranja zunaj, po vsakem prijetanju kljuk, npr. vstopanje v igralnice, po dotikanju ograje ali po dotikanju drugih površin...
- Ne dotikajmo se obraza (oči, nosu in ust) z nečistimi/neumitimi rokami.
- Upoštevajmo zadostno medosebno razdaljo, vsaj 1,5 oz. 2 metra.
- Upoštevanje pravilne higijene kašlja (preden zakašljamo/kihne, si pokrijemo usta in nos s papirnatim robčkom ali zakašljamo/kihne v zgornji del rokava). Papirnat robček po vsaki uporabi odvržemo med odpadke in si nato umijemo roke z milom ter vodo.
- Zaprte prostore pred prihodom otrok in po njihovem odhodu ter večkrat dnevno temeljito prezračimo (na stežaj odprta okna).
- V vrtec naj vstopajo samo otroci in zaposleni, starši, ki naj upoštevajo vse potrebne ukrepe, ostali le po potrebi po predhodni najavi in naj upoštevajo vse potrebne ukrepe (nošenje obrazne maske, higijena rok, kašlja...).
- Morebitne govorilne ure in pridobivanje informacij naj starši opravijo po telefonu ali preko računalniške povezave.
- Tudi pri vseh sestankih prednostno svetujemo organizacijo video sestankov.
- Če je mogoče, ne uporabljamo javnega prevoza.
- Uporaba mask v zaprtih prostorih v skladu s priporočili.

Navodila za pravilno namestitvev in odstranitev maske so dosegljiva na povezavi: https://www.nijz.si/sites/www.nijz.si/files/uploaded/maske2_lectorirano.pdf.

Navodila za preprečevanje okužbe so dosegljiva na spletni strani: <https://www.nijz.si/sl/preprecevanje-okuzbe-z-virusom-sars-cov-2019>

MOŽNOST IZVAJANJA UKREPOV V VRTCU

Za preprečevanje okužbe so na voljo številni ukrepi. Temeljijo na spoznanjih o novem povzročitelju in bolezni, ki se spreminjajo. Zaenkrat je na podlagi dosedanjega strokovnih spoznanj priporočljivo izvajanje zgoraj naštetih ukrepov. Potrebno se je zavedati, da manj izvajanja ukrepov pomeni manjšo varnost.

Tabela: Ukrepi in možnost izvajanja ukrepov v vrtcu

UKREP	Zaposleni - vzgojitelji/ce	Zaposleni - drugi	Otroci	Dodatni ukrep
Bolni ne prihajamo v vrtec ali na delo	+	+	+	
Umivanje rok	+	+	+	Vzgojiteljica pomaga ali usmerja otroke
Razkuževanje rok	+	+	-	
Ne dotikajmo se obraza (oči, nosu in ust) z nečistimi/neumitimi rokami	+	+	-	Ni uporabe zunanjih igral oz. njihova uporaba z omejitvijo , otroci si ne delijo igrač, uporaba igrač izključno v vzgojni skupini, ne igrajo se z igračkami, ki se jih ne da čistiti, osebje ne nosi nakita
Pravilna higiena kašlja in kihanja	+	+	+/-	
Upoštevanje zadostne medosebne razdalje, vsaj 1,5 do 2 metra (večja razdalja, pomeni večjo varnost).	-	+	-	Manjše stalne vzgojne skupine otrok in vzgojiteljice, odrasli se izogibajo dotikanju npr. ob pozdravu, načrtovanje prihoda in odhoda otrok, da zmanjšamo gnečo, čim več bivanja zunaj
Zaprte prostore večkrat dnevno temeljito prezračimo.	+	+	+	
Prostore je potrebno redno čistiti in razkuževati	+	+	+	

Uporaba maske	+/-	+	-	Manjše stalne vzgojne skupine otrok in vzgojiteljice, ostali nosijo maske, bližini se izogibajo tudi preko stikov preko računalnika...*
---------------	-----	---	---	---

*Ostali dodatni ukrepi so naštetih spodaj

PRIPOROČILA ZA ZAPOSLENE

- Vzdržujte potrebno razdaljo (1,5 - 2 metra) do kolegov in otrok iz drugih vzgojnih skupin, s katerimi ne sodelujete; tudi v prostorih za zaposlene.
- Izvajajte vse potrebne higienske ukrepe. V ta namen je potrebno namestiti razkužila na več mestih v vrtcu, vendar tako, da ne bodo dostopna otrokom.
- Omejite fizične sestanke in odmore, kjer se zbere več ljudi. Če je mogoče, uporabite videokonference namesto fizičnih srečanj s kolegi.
- Izogibajte se pozdravov z dotikanjem.
- Pri delu po možnosti ne nosite nakita na rokah.
- Morebitne skupne tablične računalnike, računalnike / tipkovnice morate po uporabi za vsakim uporabnikom razkužiti.
- Bodite posebno pozorni na higieno v kuhinji.
- Ne uporabljajte javnega prevoza na delovno mesto in z njega, če je možno.
- Če zaposleni delajo v več vrtcih, morajo poznati in izvajati specifične lokalne postopke za preprečevanje širjenja okužbe v vsakem vrtcu. Prizadevati si morajo, da je delo tako organizirano, da ne delajo v različnih vrtcih na isti dan.
- Posebne službe (npr. logoped in druge) se morajo držati osnovnih rutin preprečevanja prenosa okužb v skladu s trenutnimi priporočili, drugače opravljajo svoje delo kot običajno. Če je mogoče, uporabite videokonferenco.

OSEBNA VAROVALNA OPREMA

Zaposlenim priporočamo uporabo maske zlasti ob srečevanju z drugimi sodelavci in starši otrok.

Uporaba rokavic za enkratno uporabo je potrebna pri menjavi pleničk.

Pri čiščenju in razkuževanju je potrebna uporaba zaščitnih rokavic za večkratno uporabo.

Uporablja se običajno pralno delovno oblačilo za osebje v vrtcu.

Navodila za pravilno namestitev in odstranitev maske so dosegljiva na povezavi: https://www.nijz.si/sites/www.nijz.si/files/uploaded/maske2_lektorirano.pdf.

Splošno o uporabi mask je dosegljivo na povezavi: <https://www.nijz.si/sl/splosna-uporaba-zascitnih-mask>

Natančnejša navodila za posamezna delovna mesta poda pooblaščen specialist medicine dela, ki natančno pozna organizacijski proces in tveganja na posameznih delovnih mestih. Spletna stran medicine dela, dostopna na naslednji povezavi: <https://www.anticovid.zmdps.si/>

PRIHOD V VRTEC in ODHOD IZ VRTCA

Potrebno je časovno in prostorsko načrtovanje prisotnosti in dejavnosti otrok v vrtcu in časa prevzema ter odhoda otrok iz vrtca, da se izognete zastojem v garderobi.

Možno je otroke sprejemati zunaj. V tem primeru je potrebno organizirati zbiranje tako, da se skupine otrok med seboj ne mešajo in so primerno oddaljene. Podrobno naj opredeli vrtec v hišnem redu.

Starši naj vzdržujejo potrebno razdaljo (1,5 - 2m) do vzgojiteljice, drugih otrok in staršev, če prihajajo hkrati.

V vrtec naj ne vstopajo, če ni nujno potrebno, če je nujno, pa z masko in si ob vstopu razkužijo roke. Otrok si po preobujanju in oblačenju umije roke.

Večjim otrokom lahko na tla narišete oznake za potrebno medosebno razdaljo. Večji otroci prihajajo v vrtec tako, da se v garderobi sami preobujejo, slečejo vrhnje oblačilo in si umijejo roke z milom in vodo.

Priporočamo, da si predšolski otroci ne razkužujejo rok, ampak jih umivajo z vodo in milom. Rezervna oblačila naj otrok prinese s seboj kot običajno. S seboj naj ima tudi plastično vrečko, v katero lahko damo umazana in morda mokra oblačila za pranje doma.

Svetujemo naj otroka pripelje v vrtec in iz vrtca odrasla oseba iz istega gospodinjstva.

Uporabo javnega prevoza do vrtca in z njega odsvetujemo, če je mogoče priti drugače.

BIVANJE V IGRALNICI

Za otroke v vrtcu, kjer je težko doseči vzdrževanje primerne razdalje za preprečevanje prenosa okužbe, je pomemben ukrep za zmanjševanje tveganja oblikovanje manjših stalnih vzgojnih skupin istih otrok in zaposlenih. Na ta način dosežemo zmanjševanje pogostosti tesnih stikov. V okviru skupine lahko otroci in zaposleni komunicirajo tako kot doma. Poskrbljeno je za otrokove potrebe, hkrati pa je manjša možnost širjenja okužbe.

Priporočamo, da so vzgojne skupine manjše (v prvi starostni skupini do 8 otrok in v drugi do 10 otrok). Če se odločite za večje skupine, bo v primeru okužbe število obolelih lahko bistveno večje. V tem primeru se je treba zavedati in sprejeti, da je tveganje večje.

Vzgojne skupine naj se nahajajo v ločenih prostorih. Vzgojna skupina in vzgojiteljica naj bo stalna. Po možnosti naj se v novoustanovljeno vzgojno skupino 14 dni ne sprejme novih otrok. Vzgojna skupina naj nima stikov z drugimi vzgojnimi skupinami: z otroki, starši ali vzgojitelji iz drugih vzgojnih skupin in drugim osebjem. Skupine naj bodo skupaj cel dan, odsvetujemo združevanje skupin zjutraj in popoldan. Izogibati se je treba vstopanju drugih oseb (npr. zaradi čiščenja, popraviljanja in dostave hrane v prostor), dokler so otroci v prostoru. Prehod skozi skupne prostore naj bo le, če je nujno. V tem primeru naj otroci in vzgojiteljica iz ene vzgojne skupine hodijo skupaj, medtem drugi počakajo v sobi; otroke spodbujajte, naj se v takšnih prehodih ne dotikajo površin ali predmetov.

Otroški ležalniki naj bodo razporejeni na največji možni razdalji. Priporočamo razdaljo 1,5 – 2m (razdalja od ust do ust). Vsak otrok naj uporablja vedno isti ležalnik.

Igralnica naj bo z vrati ločena od prostorov, v katerih so druge skupine.

Izogibajte se zastojem na poti v in iz vrtca in v in iz stranišča.

IGRANJE NA PROSTEM

Da bi se izognili tesnemu stiku med skupinami, je treba, če je mogoče, izbirati večje prostore in načrtovati čim več dejavnosti na prostem. Idealno je, če ima igralnica izhod na prosto. Tudi na prehodu naj bodo skupaj otroci iz ene vzgojne skupine.

Skupine naj bodo zunaj ob različnih urah, da se omeji število otrok, ki so hkrati zunaj in se jim omogoči več gibanja. Če se le da, podaljšajte čas, ki ga otroci preživljajo zunaj. Pri tem priporočamo izbiro ur, ko moč sonca ni največja. Svetujemo tudi, da poskrbite za ustrezno zaščito pred soncem.

Svetujemo, da igrišče razdelite na cone, ob tem ne smemo pozabiti na običajne ukrepe glede varnosti otrok.

IGRALA

Priporočamo, da se otroška igrala na vrtčevskih igriščih uporablja le, če gre za igrala, ki so namenjena zgolj uporabi vrtca in do njih ne dostopajo zunanji uporabniki ter je zagotovljeno razkuževanje med uporabo različnih skupin otrok. Predlagamo, da se pripravi raspored uporabe igral, tako da posamezna vzgojna skupina na določen dan uporablja eno ali več igral, na koncu dne se jih razkuži in naslednji dan lahko uporablja ta igrala druga skupina.

FIZIČNI STIKI

Potrebe po bližini in varnosti pri otrocih ne smemo prezreti, zlasti po ponovnem odprtju, ko imajo nekateri otroci posebno potrebo po bližini. Zaposleni naj si npr. pred in po tolaženju ali crkljanju otrok umijejo roke.

IGRAČE IN DUDE

Otroci naj načeloma ne prinašajo igrač in knjig od doma. Igrače (»ninice«, dude) in podobno je treba shraniti za posameznega otroka, za čas med spanjem.

Skupnih igrač ne smete deliti med vzgojnimi skupinami, dokler igrač ne očistite. Uporabljajo naj samo pralne igrače, in ne igrač, ki jih ne moremo oprati oz. očistiti.

Igrače peremo v skladu z navodili proizvajalca, če je mogoče, pri najvišji temperaturi in potrebno jih je dobro posušiti.

V smislu preprečevanja okužbe s SARS CoV-2 svetujemo naj otroci ne uporabljajo plišastih igrač.

Pri načrtovanju didaktične opreme je treba dati prednost gladki opremi oz. trdim površinam, ki jih je enostavno oprati z detergentom in vodo. Odsvetujemo uporabo materialov, kot so kinetični pesek, glina, koruza, riž itd. in vse igrače, ki jih ni mogoče oprati z detergentom ter posušiti. Igrače se perejo najmanj enkrat na dan, če je izvedljivo pa dvakrat na dan. Še posebej je to pomembno za starostne skupine otrok, ki dajejo predmete v usta.

KUHINJA IN PREHRANA

Delo v kuhinji

- osebje naj bo seznanjeno s posebnim delovnim režimom, planom čiščenja za površine in prostore v obdobju preprečevanja okužbe s SARS CoV-2;
- ravnanje z živili mora potekati skladno z sistemom HACCP; jedilniki so lahko enostavnejši;
- malice naj bodo pripravljene enoporcijsko, tako da v igralnicah razen razdelitve ni potrebnih dodatnih dejavnosti (npr. mazanja namaza na kruh)
- priporočamo nošenje maske;
- delovna oblačila je potrebno zamenjati vsak dan, prati pri temperaturi vsaj 60°C; redno umivanje rok;
- redno čiščenje površin in pultov;
- ohranjanje medosebne razdalje vsaj 1,5 -2 metra.

Preden jed/živilo zapusti kuhinjo, ga kuharsko osebje pred morebitno kontaminacijo zaščiti s folijo/pokrovom/pokrovko. obroki naj bodo dostavljeni v igralnico tako, da je čim manj stika z osebjem izven skupine: oseba, ki prinese hrano, pusti hrano na vozičku, lahko pred vhodom v igralnico, vzgojiteljica razkuži ročaj vozička, ga pripelje v igralnico in hrano razdeli.

Otroci naj dobijo hrano pripravljeno tako, da jim je potrebno čim manj pomagati. Otrokom naj se onemogoči, da sami posegajo po živilih (npr. po sadju iz iste posode). Pred hranjenjem in po njem naj si osebje in otroci umijejo roke. Vzgojiteljica si mora, preden pomaga drugemu otroku pri hranjenju, umiti ali razkužiti roke. Ker ne more vzdrževati medosebne razdalje, naj se po možnosti izogiba položaju, kjer sta oba obraza v isti višini.

Časovni režim in organizacija vseh ponujenih obrokov naj se prilagodi vzgojno-izobraževalnemu procesu ter izvajanju higienskega režima.

Po vsakem zaključenem delavniku osebje v kuhinji poskrbi, da se vse delovne površine, pribor in orodje razkuži. V primeru razdelilne kuhinje na podružnicah je potrebno dnevno razkuževanje transportnih posod, sicer enaki pogoji kot zgoraj.

Pred odpiranjem vrtca je treba preveriti in obnoviti tudi zaloge živil v kuhinjah, preveriti in ponovno vzpostaviti dobavo živil ter preveriti pokvarljivost obstoječih zalog živil.

Osebje v kuhinji naj se, če je to le mogoče, razdeli v dve skupini - izmeni, ki naj se med seboj ne križata.

Natančnejša navodila za posamezna delovna mesta poda pooblaščen specialist medicine dela, ki natančno pozna organizacijski proces in tveganja na posameznih delovnih mestih. Spletna stran medicine dela, dostopna na naslednji povezavi:

<https://www.anticovid.zmdps.si/>

PREVIJANJE

Poteka, kakor običajno: v treh fazah postopka menjave plenice: priprava, menjava in čiščenje. Menjava plenice poteka z rokavicami za enkratno uporabo. Pomembno je tudi upoštevati, da si mora oseba, ki menja plenico, roke umiti oziroma razkužiti trikrat: preden začne, po menjavi plenice in po čiščenju in dezinfekciji previjalne mize.

Pogosto so potrebna rezervna oblačila za otroka. Umazana oblačila odložimo v plastično vrečo, ki jo tesno zavežemo in namestimo nekam, kjer se je otroci ne morejo dotikati, ter jo izročimo staršem.

Svetujemo čiščenje in razkuževanje vseh površin, ki so bile stiku z izločki otroka. Takrat osebje nosi rokavice za enkratno uporabo. Po odstranjevanju rokavic si razkužimo roke.

SANITARIJE

Odrasli naj poskrbijo, da ne bo prišlo do mešanja otok iz različnih skupin v toaletnih prostorih. Vsi sanitarni prostori morajo biti povsod opremljeni z dovolj mila in papirnatih brisač.

ČIŠČENJE IN ZRAČENJE PROSTOROV

Pred odpiranjem vrtca je potrebno prostore temeljito prezračiti. Zračenje naj poteka najmanj pol ure pred prihodom in pol ure po odhodu otrok, če vremenske razmere dopuščajo, naj bodo okna ves čas odprta.

Večkrat dnevno očistite in razkužite površine, ki se jih otroci pogosto dotikajo (npr. mize, stoli s trdimi nasloni, kljuke, ročaji, stranišča, umivalniki), priporočamo vsaj dvakrat.

Na spletnih straneh je na voljo gradivo: Navodila za prezračevanje prostorov izven zdravstvenih ustanov v času širjenja okužbe COVID-19 <https://www.nijz.si/sl/navodila-za-prezracevanje-prostorov-izven-zdravstvenih-ustanov-v-casu-sirjenja-okuzbe-covid-19>

Priporočila za čiščenje in razkuževanje prostorov izven zdravstvenih ustanov v času epidemije

COVID-19 <https://www.nijz.si/sl/navodila-za-ciscenje-in-razkuzevanje-prostorov-izven-zdravstvenih-ustanov-v-katerih-se-je-zadrzeval>

OBRAVNAVA PRIMERA S SUMOM NA COVID-19 V VRTCU

Če zboli otrok z vročino in drugimi znaki akutne okužbe dihal, se v skladu s postopkovnikom vrtca obvesti starše. Otrok počaka starše v izolaciji.

Priporoča se, da v času, ko čaka starše, če je možno, nosi masko. Uporablja naj samo določene sanitarije in umivalnik, ki naj jih, v kolikor je to mogoče, v tem času ne uporablja nihče drug. Osebe, ki je v stiku z obolelim otrokom, naj nosi masko in upošteva navodila o medosebni razdalji in higieni rok.

Starši otroka se posvetujejo z izbranim osebnim zdravnikom otroka. V primeru, da zdravnik napoti otroka na testiranje in če je izvid testa negativen, dobi otrok navodila za zdravljenje od izbranega zdravnika in preiskava na COVID-19 je zaključena.

Če je pri otroku potrjena okužba COVID-19, NIJZ prejme prijavo obolenja iz laboratorija oziroma ga o tem obvesti izbrani zdravnik otroka. V primeru pozitivnega izvida NIJZ začne voditi epidemiološko preiskavo. V epidemiološki preiskavi sodelujejo NIJZ, vodstvo vrtca, zdravstvena inšpekcija in drugi. Z epidemiološko preiskavo se išče izvor okužbe in identificira kontakte, ki so bili v stiku z obolelim otrokom v času kužnosti doma, v vrtcu itd. O epidemioloških ukrepih v vrtcu se vodstvo vrtec posvetuje z območno enoto NIJZ.

O primerih COVID-19 je praviloma obveščeno zdravstvo.

(V kolikor se zgodi, da ima vodstvo vrtca prej informacijo o primeru COVID-19 v vrtcu, se o tem posvetuje z epidemiologom območne enote NIJZ).

Če zbolijo osebe vrtca z vročino in znaki akutne okužbe dihal, se umakne iz delovnega mesta in pokliče izbranega zdravnika. V primeru, da je oseba COVID-19 pozitivna, izbrani zdravnik oziroma laboratorij o tem obvesti NIJZ, ki podobno začne z epidemiološko preiskavo.

Prostore vrtca, kjer se je gibal oboleli otrok in/ali osebe s COVID-19, se temeljito očisti, izvede dezinfekcijo in temeljito prezračiti.

Priporočila vodstvom vrtcev za ravnanje v primeru suma oz. potrjenega primera COVID-19:

Ravnatelj o potrjenem primeru COVID-19 obvesti epidemiološka služba. Ravnatelj ukrepa v skladu z navodili regijskega epidemiologa. Ravnatelj obvesti MIZŠ.

V primeru, če ravnatelj o sumu ali o potrjenem primeru COVID-19 pri otroku ali v družini/gospodinjstvu učenca obvestijo starši, se ravnatelj o nadaljnjih ukrepih posvetuje z regijskim epidemiologom. V primeru potrjene bolezni COVID-19 pri učencu, ravnatelj obvesti MIZŠ.

V primeru, če ravnatelj opozori zaposleni, da obstaja sum ali je test potrdil COVID-19 pri zaposlenem oz. pri članu njegove družine/gospodinjstva, se ravnatelj o nadaljnjih ukrepih posvetuje z regijskim epidemiologom. V primeru potrjene bolezni COVID-19 pri zaposlenem, ravnatelj obvesti MIZŠ.

Poudarjamo, da obveščanje v zdravstveni službi poteka tako, da zdravnik, ki je pri pacientu potrdil okužbo s COVID-19 obvesti regijskega epidemiologa, ki potem kontaktira vodstvo šole, izvede epidemiološko preiskavo in predlaga nadaljnje ukrepe.

GRADIVA NA SPLETNI STRANI NIJZ

V pomoč so vam lahko materiali na spletni strani NIJZ:

Za otroke:

- <https://www.nijz.si/sl/otroci-in-mladostniki-v-casu-sirjenja-okuzbe-covid-19>
- https://www.nijz.si/sites/www.nijz.si/files/uploaded/strip_kako-se-sirijo-virusi.pdf
- <https://zdaj.net/>
- <https://zdaj.net/kategorija/koronavirus-otroci-in-mladostniki/>
- https://www.nijz.si/sites/www.nijz.si/files/datoteke/dusevno_zdravje_otroci.pdf
- In druga gradiva dostopni tu: <https://www.nijz.si/sl/koronavirus-sars-cov-2-gradiva>

VIRI

1. www.nijz.si
2. Martin Exner M, Peter Walger P, Teichert U, Herr C. Stellungnahme Deutsche Gesellschaft für Krankenhaushygiene (DGKH), Bundesverband der Ärztinnen und Ärzte des Öffentlichen Gesundheitsdienstes (BVÖGD), Gesellschaft für Hygiene, Umweltmedizin und Präventivmedizin (GHUP). Bekämpfung der COVID-19-Epidemie in Deutschland – Handlungsempfehlungen für Gesundheitsämter für die infektionshygienische Überwachung der Durchführung von schriftlichen Schulprüfungen (Abitur, ZP 10), sonstiger Abschlussprüfungen in Ausbildungsberufen und in der Universität und zum Wiederbeginn des Schulbetriebes. Available from: https://www.krankenhaushygiene.de/ccUpload/upload/files/2020_04_16_Stellungnahme-DGKH-BVOEGD-GHUP-Praeventivkonzept.pdf
3. Hygienehandbuch zu COVID-19 Teil 1: Empfehlungen des BMBWF zum Schutz vor einer COVID-19-Ansteckung in elementarpädagogischen Einrichtungen und Schulen. Wien: Bundesministerium für Bildung, Wissenschaft und Forschung; 2020. Veileder om smittevern i barnehager under covid-19 utbruddet 2020, pridobljeno v maju 2020 s spletne strani: <https://www.udir.no/kvalitet-og-kompetanse/sikkerhet-og-beredskap/informasjon-om-koronaviruset/smittevernveileder/barnehage/?depth=0&print=1>
4. CDC. Interim Guidance for Administrators of US K-12 Schools and Child Care Programs Plan, Prepare, and Respond to Coronavirus Disease 2019 (COVID-19) <https://www.cdc.gov/coronavirus/2019-ncov/community/schools-childcare/guidance-for-schools.html>
5. Australian government. Staying Healthy. National Health and Medical Research Council. Preventing infectious diseases in early childhood education and care services FIFTH EDITION, 2012 (Updated June 2013)
6. Bundesministerium Bildung Wissenschaft und Forschung. Pressegespräch Corona: Etappenplan für die Schulöffnung 24. April 2020
7. Health and Hygiene pridobljeno v maju 2020 s spletne strani: <https://education.vic.gov.au/childhood/Pages/coronavirus-advice-early-childhood.aspx#link1>
8. Hrvatski zavod za javno zdravstvo. Zagreb, 29. 04. 2020. Upute za sprječavanje i suzbijanje epidemije COVID-19 za ustanove ranog i predškolskog odgoja i obrazovanja te osnovnoškolske ustanove u kojima je osigurana mogućnost zbrinjavanja djece rane i predškolske dobi te učenika koji pohađaju razrednu nastavu
9. Mon enfant peut-il être accueilli en crèche ou chez son accueillant.e d'enfants Pridobljeno v maju 2020 s spletne strani: <https://www.one.be/public/detailarticle/news/communication-aux-parents-dont-lenfant-frequence-une-creche-ou-est-accueilli-par-une-accueillante-d/?sshtr=1&cHash=1d16ecb7b8f7de6fe59886107b908a00>
10. European Commission. 2020. Joint European Roadmap towards lifting COVID-19 containment measures. Brussels, European Commission, pridobljeno s spletne strain v maju, 2020: https://ec.europa.eu/info/sites/info/files/communication_-_a_european_roadmap_to_lifting_coronavirus_containment_measures_0.pdf

11. CDC: Help Stop the Spread of COVID-19 in Children, pridobljeno s spletne strani v maju, 2020: <https://www.cdc.gov/coronavirus/2019-ncov/daily-life-coping/children/protect-children.html>
12. Ludvigsson JF. Children are unlikely to be the main drivers of the COVID-19 pandemic – a systematic review. doi: 10.1111/APA.15371 Pridobljeno s spletne strani 25.5.2020: <https://onlinelibrary.wiley.com/doi/abs/10.1111/apa.15371>.

PRILOGA 1: SKLEP RSK ZA PEDIATRIJO

Sklep RSK za
pediatrijo 10. koresp

PRILOGA 2: SKLEP RSK ZA MEDICINO DELA

Sklep RSK za
medicino dela prom

PRILOGA 3: Izjava staršev pred vstopom otroka v vrtec

IZJAVA STARŠEV PRED VSTOPOM OTROKA V VRTEC

ob sproščanju ukrepov za zaježitev širjenja COVID-19

Moj otrok _____ (ime in priimek otroka)

1. v zadnjih 14 dneh ni imel kateregakoli od naslednjih simptomov/znakov: povišana telesna temperatura, kašelj, glavobol, slabo počutje, boleče žrelo, nahod, težko dihanje (občutek pomanjkanja zraka), driska oz. je bil v tem obdobju zdrav;
2. v zadnjih 14 dneh ni bil v stiku z osebo, pri kateri je bila potrjena okužba s SARS-CoV-2.
3. Če se bodo pri mojem otroku pojavili zgoraj navedeni znaki/simptomi ali bo potrjena okužba s SARS-CoV-2 pri osebi, ki z otrokom biva v istem gospodinjstvu (najpogosteje družinski član), bo otrok ostal doma.

Kraj in datum: _____

Podpis: _____

Če vaš otrok zboli z zgoraj navedenimi znaki/simptomi ali bo potrjena okužba s SARS-CoV-2 pri osebi, ki z otrokom biva v istem gospodinjstvu (najpogosteje družinski član), naj ostane doma in omeji stike z drugimi ljudmi. Če je otrok bolan, za nadaljnja navodila pokličite otrokovega izbranega ali dežurnega zdravnika. V primeru potrjene okužbe v družini ali drugega tesnega stika z okuženo osebo boste nadaljnja navodila prejeli od epidemiološke službe.

Priporočamo vam, da otrok omeji stike s starejšimi (npr. s starimi starši) in osebami s pridruženimi kroničnimi boleznimi ali imunskimi pomanjkljivostmi, saj so le-ti bolj ogroženi za težek potek bolezni. Druženje otrok namreč poveča tveganje za okužbo otroka.

Osnovne informacije o COVID-19

Okužba z virusom SARS-CoV-2 lahko povzroči koronavirusno bolezen 2019 oz. COVID-19. Inkubacijska doba (čas med okužbo in pojavom bolezni) je lahko do 14 dni, povprečno približno 6 dni. Bolezen se najpogosteje kaže z znaki/simptomi okužbe dihal, to je s slabim počutjem, utrujenostjo, nahodom, vročino, kašljem in pri težjih oblikah z občutkom pomanjkanja zraka. Pri približno 80% okuženih bolezen poteka v lažji obliki. Pri otrocih je potek bolezni praviloma lažji, tveganje za težek potek in zaplete pa se poveča pri starejših (zlasti starejših od 60 let) in osebah s pridruženimi boleznimi, kot so srčno-žilne bolezni, bolezen pljuč, jeter, ledvic, sladkorna bolezen, imunske pomanjkljivosti ipd. Za težji potek bolezni je značilna pljučnica. Za potrditev ali izključitev okužbe s SARS-CoV-2 je potrebno mikrobiološko testiranje. Okužba s SARS-CoV-2 se med ljudmi prenaša kapljično, z izločki dihal. Za prenos potreben tesnejši stik z bolnikom (razdalja do bolnika manj kot 1,5 m). Okužba je možna tudi ob stiku s površinami, onesnaženimi z izločki dihal. Za preprečevanje okužbe je tako najpomembnejša dosledna higiena rok in kašlja. Podrobna navodila za preprečevanje okužbe in več informacij na spletni strani Nacionalnega inštituta za javno zdravje: <https://www.nijz.si/sl/koronavirus-2019-ncov>

Številka: 10-1/2020

Datum: 5.5.2020

Zadeva: Povzetek zapisnikov 6 in 9. korespondenčne seje –RSK za MDPŠ

MINISTRSTVO ZA ZDRAVJE
Štefanova 5
1000 LJUBLJANA

Povabljeni k sodelovanju: prim. prof. dr. Marjan Bilban, izr. prof. dr. Metoda Dodič Fikfak, izr. prof. dr. Alenka Franko, asist. dr. Alenka Škerjanc, dr. Tihomir Ratkajec

Predlagani dnevni red:

Dopis NIJZ MZ številka: 1812-741/2020-2 (326) z dne 23. 4. 2020

Opredelitev zdravstvenih omejitev za pedagoške delavce

Opredelitev zdravstvenih omejitev za učitelje in vzgojitelje, ki zaradi zdravstvene ogroženosti za težji potek oz. neugoden izid bolezni Covid 19 ne morejo delati v vrtcih in pri pouku s predšolskimi otroci, učenci in dijaki.

Sklep:

RSK za MDPŠ je 27. 3. 2020 na 6. korespondenčni seji RSK za MDPŠ sprejel stališče, ki ga je podprlo tudi Združenje pneumologov dne 26.3.2020 in Združenje za medicino dela, prometa in športa dne 27. 03. 2020 o tem, katere delavce se lahko izključijo iz proizvodnje, kjer niso izpolnjeni protiepidemijski pogoji.

Enako mnenje velja tudi za delavce v vrtcih, ki neposredno delajo z otroci, vzgojitelje, učitelje na osnovnih in srednjih vrtech:

- nosečnice *
- delavci na bioloških in imunosupresivnih zdravilih,
- delavci z malignim obolenjem na sistemski terapiji raka (kemo-, imuno-, tarčna terapija),
- delavci po presaditvi organov/tkiv, ki prejemajo imunosupresivno terapijo
- delavci z neurejeno sladkorno boleznijo,
- delavci s kronično pljučno boleznijo, ki so bili ali so še na katerikoli vrsti sistemske protivnetne ali imunosupresivne (vključno z biološko terapijo) terapije v zadnjem letu ali ki imajo pogosta recidivna vnetja zaradi okužb (kot pri KOPB, bronhiektazijah, astmi

---

* Nosečnost kot KI ni v nasprotju s prejšnjim mnenjem RSK za MDPŠ, ko je bilo zapisano, da nosečnost ni KI za delo z **zdravimi** otroci. Nosečnost pa je KI, ko niso izpolnjeni protiepidemijski pogoji.

pljučni fibrozi, sistemskih avtoimunskih boleznih na dihalih, pljučnem raku, imunskih pomanjkljivostih),

- delavci z visokim in neurejenim krvnim tlakom,
- delavci s težjimi duševnimi in vedenjskimi motnjami,
- delavci z drugimi težjimi kroničnimi boleznimi po presoji spec. MDPŠ in glede na oceno tveganja,
- delavci stari nad 65 let

O umiku iz delovnega mesta zaradi zdravstvenih razlogov odloča zdravnik specialist medicine dela, ki presoja individualno in so mu predlagane bolezni le smernice pri delu.

Predsednik RSK
prim. prof. dr. Marjan Bilban, dr. med.
spec. MDPŠ

**PEDIATRIČNA KLINIKA
BOHORIČEVA 20, LJUBLJANA**

Telefon: 01 522 38 01

FAKS: 01 522 93 57

e-mail: alenka.lipovec@kclj.si

Predsednica: izred. prof. dr. Nataša Bratina, dr. med.

Številka: 10. korespondenčna seja 2020

Datum: 20. maj 2020, ob 13h

Zadeva: 10. korespondenčna seja v letu 2020

Zveza: Dodatna opredelitev zdravstvenih omejitev za otroke in dijake v času zaključka epidemije SARS – 2 – CoV (obisk vrtcev, šole)

Na RSK za pediatrijo smo prejeli vlogo Pediatrične klinike glede dopolnitve razlage in vključitve kronično bolnih otrok v proces vzgoje in izobraževanja

Ob ponovnem odprtju vrtcev in šol z določenimi omejitvami se je nemudoma pojavilo vprašanje, ali je varno, da se v proces izobraževanja vrnejo vsi otroci, ali pa obstajajo skupine otrok, ki so posebej ogrožene v primeru okužbe s SARS-CoV-2 virusom in je zato smiselno, da zaradi zdravstvenih razlogov nadaljujejo izobraževanje na daljavo in se njihova vključitev v vrtce in šole zadrži, dokler nimamo večjega števila zanesljivih strokovnih podatkov glede na relevantne objave v medicinski literaturi.

Otrokom vsekakor ne smemo kratiti pravice do vzgoje in izobraževanja po nepotrebnem, zato je potrebno ob trenutno zelo ugodni epidemiološki situaciji v Sloveniji dobro premisliti komu bomo omejili dostop do ponovnega vključevanja v vzgojno-izobraževalne procese. Ni smiselno, da vsem otrokom z določeno diagnozo prepovemo izobraževanje, kajti tudi otroci znotraj posamezne bolezni so v različnih fazah zdravljenja, se različno odzovejo na zdravljenje, skratka je njihova imunost različno okvarjena. S tem, kakšno bolezen ima otrok in kakšen je njen potek, sta najbolj seznanjena osebni pediater in lečeči pediater subspecialist.

Zato je najbolj smiselno, da imajo kronično bolni otroci s potencialno večjim tveganjem za težji potek COVID-19 opravljeno pred vstopom v šolo individualno oceno tveganja. Oceno opravi izbrani pediater po posvetu z lečečim subspecialistom in družino. Vsekakor pa bo otrok, ki so posebej ogroženi, in bodo potrebovali ustrezno mnenje, da ne bodo šli v vrtec ali šolo, malo.

Revidiran seznam kronično bolnih otrok, ki so bolj ogroženi zaradi okužbe z virusom SARS-CoV-2:

1. Za področje nevrologije:

- Otroci, ki zaradi nevrološke bolezni (npr. epilepsija, ADEM, itd.) prejemajo visoke odmerke steroidov (odmerek višji od 0.5 mg na kg TT/dan) več kot 14 dni
- Otroci, ki zaradi nevrološke bolezni (npr. multipla skleroza, itd.) prejemajo imunomodulatorno terapijo

2. Za področje gastroenterologije in hepatologije:

- Otroci in mladostniki, ki prejemajo terapijo z visokimi odmerki sistemskih kortikosteroidov (odmerek višji od 0.5 mg na kg TT/dan) več kot 14 dni, ne pa tisti, ki prejemajo lokalno delujoče kortikosteroide (npr. Budezonid)
- Otroci in mladostniki, ki prejemajo večtirno imunosupresivno zdravljenje (pri čemer aminosalicilati ne štejejo)
- Otroci in mladostniki, ki prejemajo hkrati biološko zdravilo in imunosupresivno zdravljenje
- Otroci in mladostniki po presaditvi jeter, če je minilo od presaditve jeter manj kot leto dni, ali potrebujejo intenzivnejše imunosupresivno terapijo kot je monoterapija z takrolimusom

3. Za področje nefrologije:

- KLB GR IV in več
- Bolniki na hemodializi
- Bolniki na peritonealni dializi
- Transplantirani bolniki
- Bolniki z nefrotskim/nefritičnim sindromom, ki so zdravljeni s kortikosteroidi ali drugimi imunosupresivi
- Bolniki z nefrotskim sindromom/nefritičnim sindromom, ki ni odziven na terapijo, tudi če niso na imunosupresivni terapiji
- Bolniki s HUS na vzdrževalnem zdravljenju z eculizumabom
- Bolniki, ki imajo zaradi zdravljenja z Rituximabom zavoro CD19 celic

4. Za področje pulmologije:

- Bolniki s težko astmo (na redni terapiji s sistemskimi glukokortikoidi ali biološkimi zdravili)
- Bolniki s potrebo po zdravljenju z dodatnim kisikom v vdihanem zraku na domu (visok ali nizek pretok)
- Bolniki s potrebo po zdravljenju z umetno ventilatorno podporo na domu (CPAP, neinvazivna ali invazivna ventilacija)

5. Za področje revmatologije/imunologije:

- Bolniki s težko primarno imunsko pomanjkljivostjo
- Otroci in mladostniki, ki prejemajo terapijo z visokimi odmerki kortikosteroidov (odmerek višji od 0.5 mg na kg TT/dan) več kot 14 dni
- Otroci, ki prejemajo visoke odmerke konvencionalnih imunosupresijskih zdravil (npr. MMF, ciklofosamid, takrolimus), večtirno imunosupresivno zdravljenje ali kombinacijo imunosupresivne in biološke terapije
- Otroci in mladostniki, ki prejemajo biološko terapijo usmerjeno proti T ali B celicam (npr. abatacept, rituximab), ali biološko terapijo usmerjeno proti delovanju komplementa (npr. eculizumab)
- Otroci in mladostniki po transplantaciji krvotvornih matičnih celic, ki

prejemajo imunosupresivno terapijo in otroci po transplantaciji krvotvornih matičnih celic brez imunosupresivne terapije pri katerih je od transplantacije manj kot leto dni

6. Za področje hemato-onkologije:

- Otroci/mladostniki z maligno boleznijo na kemoterapevtskem zdravljenju / obsevalnem zdravljenju ali manj kot pol leta po intenzivnem kemoterapevtskem zdravljenju
- Otroci/mladostniki z nemaligno neoplazmo (npr. LGG...) na kemoterapevtskem zdravljenju / obsevalnem zdravljenju ali manj kot pol leta po intenzivnem kemoterapevtskem zdravljenju
- Otroci/mladostniki po transplantaciji krvotvornih matičnih celic, ki prejemajo imunosupresivno terapijo in otroci po transplantaciji krvotvornih matičnih celic brez imunosupresivne terapije pri katerih je od transplantacije manj kot leto dni
- Otroci/mladostniki, ki zaradi različnih hematoloških obolenj prejemajo kortikosteroide ali drugo imunosupresivno terapijo
- Otroci/mladostniki, ki prejemajo biološka oz. tarčna zdravila (večinoma že zajeti v skupini otrok z maligno boleznijo oz. neoplazmo)
- Otroci/mladostniki, ki imajo težko okvaro organov oz. organskih sistemov iz naslova osnovne bolezni ali posledic zdravljenja v obsegu, ki ga opredeljujejo druga subspecialna področja (nefropatija, kardiomiopatija, okvara pljuč, osrednjega živčevja...)
- Otroci/mladostniki z težkimi nemalignimi hematološkimi stanji (npr. PNH, težka kongenitalna nevtropenija, esencialna trombocitoza...)
- Otroci/mladostniki z nemalignimi hematološkimi stanji, ki prejemajo imunosupresivno/imunomodulatorno terapijo ali drugo terapijo, ki povečuje tveganje

6. Za področje endokrinologija, diabetes in bolezni presnove:

- Otrok s hipokorticismom
- Otroci s težkimi prirojenimi boleznimi presnove
- Otroci s kompleksnimi genetskimi sindromi, ki vključujejo tudi težko imunsko pomanjkljivost

7. Za področje kardiologije:

- Enojni prekat (HLHS, trikuspidalna atrezija, dvojni vtok v levi prekat)
- Pljučna hipertenzija
- Nepopravljene prirojene kompleksne srčne napake
- Stanje po transplantaciji srca
- Simptomatsko srčno popuščanje
- Simptomatske hude napake srčnih zaklopk
- Stanje po operaciji srčnih zaklopk (do 3 mesece od operacije)

Sorojenci in starši tistih otrok z večjim tveganjem, vključno z otroci, ki bodo prejeli potrdilo, pa gredo lahko v šolo oz. službo, vendar morajo biti posebej pozorni na simptome in strogo upoštevati vsa navodila za preprečevanje okužbe.

Sklep: RSK za pediatrijno bo ob pomoči vodilnih strokovnjakov s področja pediatrije še naprej zelo aktivno spremljal strokovno literaturo o SARS-CoV-2 virusu in epidemiološko stanje v Sloveniji in bo ustrezno temu prilagajal stališča glede obravnave otrok s kroničnimi boleznimi.

A handwritten signature in black ink, appearing to read 'Bratina', with a long horizontal flourish extending to the left.

izred. prof. dr. Nataša Bratina, dr. med
Predsednica RSK za pediatrijo